

Kikkenborgen

August 2013

*Medlemsblad for Dragør Lokalhistoriske Forening
og nyt fra Dragør Lokalarkiv*

DLF's logo er tegnet af Niels Febber Andersen. Lokalkivetets kikkenborg er fotograferet af Jørgen D. Petersen.

"Kikkenborgen" er et fælles blad for Dragør Lokalhistoriske Forening og Dragør Lokalarkiv. Bladet udsendes til DLF's medlemmer og uddeles til alle interesserede fra Lokalarkivet og bibliotekerne. Bladet bliver også lagt på DLF's hjemmeside. Hvis man giver sin mail-adresse til sekretæren (se nedenfor), vil man løbende modtage opdatering om nye arrangementer m.v. Send venligt jeres navn og adresse til sekretæren og fortæl samtidig, hvilken mail-adresse, der skal bruges ved tilsendelse af nyheder.

Forfatteren **Hjalmar Söderberg** er kommet på forsiden denne gang. Han besøgte Dragør i 1909. Læs mere om ham på de følgende sider.

Dragør Lokalhistoriske Forening

www.dragoer-lokalhistorie.dk

Formand: Kurt Mathisen (ansvarshavende), Harevænget 30, 2791 Dragør.

Tlf. 32 53 45 04 / 40 53 45 04. Email: kurt@4504.dk

Sekretær: Dines Bogø, Ulsøvej 57, 2791 Dragør. Tlf. 32 53 11 53 / 20 85 11 53.

Email: info@dragoer-lokalhistorie.dk

Kasserer: Irene F. Larsen, Drogdensvej 2, 2791 Dragør. Tlf. 32 53 23 32.

Bestyrelsesmedlem: Claus Ehlers, Søvej 39, 2791 Dragør. Tlf. 32 53 32 23.

Bestyrelsessuppleant: Leise Hansen, Krudttårnsvej 143, 2., 2791 Dragør. Tlf. 28 96 91 37.

Dragør Lokalarkiv

www.dragoer.dk/lokalarkivet

Stationsvej 5, 2791 Dragør. Tlf. 32 89 03 29. Email: lokalarkivet@dragoer.dk

Åbningstider: Tirsdag 13.00 – 17.00 Torsdag 10.00 – 17.00 samt efter aftale.

Se også den lokalhistoriske side på Facebook: www.facebook.com/kikkenborgen.

Højerup – Dragørhjørnet

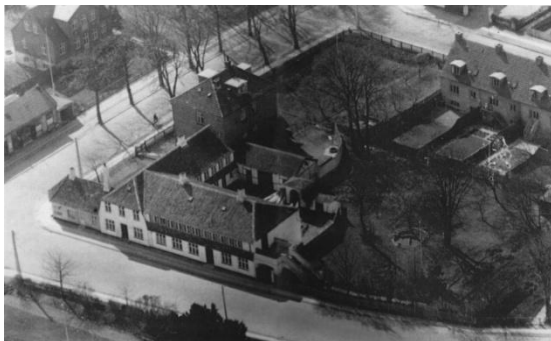
Af Dines Bogø

I 1953 bad daværende ejer af ejendommen Højerup på hjørnet af Stationsvej og Kirkevej, kunstmaleren *Knud Jans* om, at lave et maleri af bygningen. Maleriet hang fra 1955 i familien hus "Villa Kirsten" på Dagmarsvej. I 2013 er det overdraget Dragør Lokalhistoriske Forening af Otzens yngste datter *Birgitte Marqvart Otzen*. Maleriet er nu udlånt til Wiedergården.

Bankfuldmægtig *Helge Otzen*, der havde ejet Højerup siden 1946 overvejede, at sælge og et konsortium havde planer om nybyggeri på stedet. Fra ca. 1930 havde Højerup været ejet af landsretssagfører *Hans Carl Bryld*, men han "holdt på den forkerte hest", dvs. var tyskvenlig, under besættelsen.

Nu afdøde Marianne "Jane" Otzen har udlånt dette luftfoto af Dragørhjørnet fra ca. 1950, hvor man ser villaen på hjørnet af Linde Allé og Kirkevej. Øverst til højre lidt af rækkehusene også på Linde Allé. Det gamle værksted fra havnen, der nu er pizzeria. Ved siden af Villa Dalhøj, der nu er fritidshjem.

Filmen "Sommerglæder", der er optaget i 1940, foregår i en lille badeby og mange scener er optaget i Dragør, herunder i Højerup. Se mere her om filmen:

www.lokalhistorier.dk/

[Diverse Blade/Sommerglæder/](#)

På Lokalkarkivets hjemmeside kan man læse meget mere om Højerup:

www.dragoer.dk/page1697.aspx

Hjalmar Söderberg – en svensk forfatter i Dragør

Af Dines Bogø

I 1909 besøgte den 40-årige svenske forfatter Hjalmar Söderberg København. Da han en dag spadserede ud ad Amagerbrogade, kom han til Amagerbanens nye station, der lå tæt ved nuværende Christmas Møllers Plads.

Impulsivt købte han en billet, og på den måde kom han til Dragør, hvor han indlogerede sig på Dragør Badehotel. Hotellet var opført i 1907 samtidig med, at Amagerbanen åbnede.

Amagerbro Station omkring 1912.

Postkort fra 1909 af østsiden af Dragør Badehotel. Hoteldirektør Poul Møller fra Centralhotellet, Københavns Rådhusplads åbnede hotellet 3. august 1907. Badehotellet var kun delvis færdigt, da snedkerne strejkede i håb om lønforhøjelse. De var klar over, at hoteldirektøren gerne ville have hotellet klar, når Amagerbanen åbnede.

Hjalmar Emil Frederik Söderberg (1869-1941) fik et af de små østvendte værelser med balkon og på det tidspunkt var der frit udsyn til alle sider over Øresund. Dragør Fort blev bygget i 1910-1914. I bogen "Hjärtats oro" beretter Söderberg om sit ophold på hotellet i sommeren 1909. Han tilbringer meget tid med at kigge i en, som han skriver, "kolossal kikare (kikkert) på hotellverandan".

Han beskriver mange af de bygninger og tårne, som han kan se i Sverige. Kikkerten havde hoteldirektør Poul Møller købt brugt for 300 kr. på en auktion.

Mange gæster fornøjede sig med kikkerten, og man kiggede også efter fjerne svenske bygninger og skibe i sundet. Hjalmar Söderberg fortalte de andre gæster, at han synes det var spændende, at stå og kigge på de høje tårne i Malmö. En dag, da der blev kaldt til frokost, skulle en af de andre gæster lige se de omtalte tårne, som forfatteren havde omtalt.

Kikkerten var ikke indstillet på Malmö, men derimod indstillet skarpt på dameafdelingen i den nærliggende badeanstalt. Dragør Søbad lå dengang ud for Rønne Allé, kun lå 100 meter væk. *(fortsættes næste side)*

Dragør Søbad var anlagt i 1890 lige ud for byens åbne hovedkloakudløb, der løb i Sydgrønningen (nuværende Rønne Allé). Da tilflytteren, læge Poul Dich, havde konstateret, at for mange i Dragør fik infektion efter besøg på badeanstalten, var han med til at tage initiativ til flytning af badeanstalten i 1933 til den nuværende placering. Det med, at spildevandet, som man kan se på postkortet, løb ud ved Søbadet generede ikke de to sergenter, der ejede badeanstalten. De reklamerede med: "Dragør Søbad anbefaler sig med sit friske Vand og fine Sandbund og Styrtebade. Svømmeundervisning foretages af exm. lærer og lærerinde".

Söderbergs ophold den sommer på Dragør Badehotel er senere blevet mindet. Bl.a. har Svensk Radio/TV og repræsentanter for selskabet "Söderbergs Venner" aflagt besøg på hotellet. Der blev lavet et interview med nu afdøde hoteldirektør Ejner Johnsen. Der var TV-optagelser fra salene og værelserne. På hotelgangen blev der opsat en lille mindetavle ud for værelse 3, hvor Söderberg skrev "Hjärtats oro".

I 1917 kom han tilbage til København og denne gang for at slå sig ned permanent. De sidste år inden hans død i oktober 1941, havde han på grund af et svagt hjerte ikke bevæget sig uden for hjemmet på Østerbro. En af døtrene, Betty blev gift med forfatteren, professor Hakon Stangerup. Familiernes Söderberg og Stangerup ligger i familiegravstedet på Vestre Kirkegård.

Dragør mødte Nyhavn

I juni havde Dragør Lokalhistoriske Forening udflugt til Nyhavn. Her besøgte vi først sømandskirken, der overraskende for de fleste ligger gemt i gården bag Nyhavns gamle huse. Der blev drukket kaffe på Sømandshjemmet Bethel, der i dag fungerer for hotel – ikke bare for sømænd.

Derefter gik Henning Sørensen fra Lokalkivet i spidsen for en tur rundt til nogle af de steder, hvor dragørerne holdt til, når deres skibe lå i vinterleje i Nyhavn. På Nyhavns "skyggeside" ligger f.eks. i nr. 8 det gamle "Dragør Herberg", hvor man stadig kan se stentavlen med inskription over døren (billedet).

Turen sluttede på Cafe Optimisten, der i sin tid hed Kridtpiben, og var ejet af Jan Passer fra Dragør Kro.

En tur med Amagerbanen

Ole Kure, der var søn af stationsforstanderparret i Dragør, Ingeborg og Jens Peter Kure, fortalte i 1977 om, hvordan han som barn skulle en tur med toget fra Dragør til København:

"Vi - det vil sige min mor og jeg - skulle med 12-toget, og jeg havde i god tid, forinden toget skulle gå, måttet iføre mig matrostrøjen og de korte bukser. Selvfølgelig havde jeg også vasket hænder og gnedet kluden rundt i ansigtet, men knæene havde jeg glemt. Så mor kostede mig ud til køkkenvasken igen, for som hun sagde: Københavnerne er så slemme til at se efter, om man har rene knæ. Jeg går ned på perronen for at vente på toget. Skotter hen til signalmasten og konstaterer, at vingen ikke er hejst endnu, så det varer altså et stykke tid, inden toget kommer. Man går og er forkert i det pæne tøj og med de rene knæ. Ævh! Og hvad skal man så til København efter. Det er vel noget med tandlæge eller noget andet djævelskab.

Havde jeg så endda haft en fløjte i den silkesnor, som jeg har om halsen, således som alle andre drenge har. Men min snor ender bare med en knude, der er stoppet ned i brystlommen. Jeg må ikke gå med fløjte, for så kunne jeg bruge den i utide, ja og hvilke konsekvenser kunne det ikke få, hvis jeg fløjtede, og lokomotivføreren troede, at det var afgang, og så toget kørte, før det skulle, ja, det kunne medføre min fars afsked fra banen, siger han. Sikkerhedsreglementet, ævh!! Tre-fire fiskere er mødt op for at hente orme-kasser fra Esbjerg, som skal komme med toget, sendt som il-gods. Ormene skal jo anvendes til kroge-agn, som skal sættes ud i aften. Det ved jeg alt om, for det har far fortalt mig.

Der ligger grusbunken, som man kunne lege lidt i, men så får man vel en farlig ballade, hvis man kommer til at grise sig til. Men jeg kunne jo gå ind i rejsegodsekspeditionen og se, om overportør Olsen eller portør Sørensen skulle være der. Ja, der sidder Olsen med det flot snoede overskæg. Han blader i Socialen, skotter til mig og siger: Nå Ole, du er så fin, så skal du vel til Byen og med sømandstrøje og det hele. - Inde fra selve kontoret, hvor den vagthavende assistent sidder, kan høres, at linietelefonen kalder Store Magleby station med de kendte tre korte klemte. Så er toget altså ved at gå fra Tømmerup station. Reglementet siger jo, at den ene station ikke må afsende toget, før den modtagende station har meldt klar bane. Ganske vist er det kun først på formiddagen, at der er risiko for, at to tog skulle mødes, idet godstoget da også kører, men som sagt: reglementet ... "

Læs resten af Ole Kures erindringer på Dragør Lokalkivs hjemmeside:

<http://www.dragoer.dk/page5703.aspx>

Returadresse:
DLF v/Irene Larsen
Drogdensvej 2
2791 Dragør

Kommende arrangementer

Husk byvandringen **tirsdag den 20. august** der starter fra hjørnet af Møllevej og Krudttårnsvej kl. 19.00. Dines Bogø og Henning Sørensen er guider på turen, hvor vi bl.a. skal høre om krudthusene, soldaterlejren ved Ternevænget, galgebakken og om en hemmelig bunker fra den kolde krig. Alle er velkommen, og man behøver ikke at tilmelde sig på forhånd.

Tirsdag den 3. september kl. 19.00 inviterer Museum Amager og Dragør Lokalkarkiv på byvandring gennem Dragør gamle by. Anledningen er 70-året for de danske jøders flugt til Sverige. En del af jøderne flygtede fra Dragør havn og på denne tur fortæller Pernille Stockfleth om nogle af de dramatiske begivenheder, der udspandt sig i byen i de første dage i oktober 1943. Hør om, hvordan de jødiske familier tog turen til Dragør, og om hvordan de bar sig ad med at få kontakt til fiskere, der var villige til at sejle dem i sikkerhed i det neutrale Sverige. Turen starter fra Dragør Lokalkarkiv, Stationsvej 5. Det er nødvendigt at tilmelde sig til på forhånd på lokalarkivet@dragoer.dk eller tlf. 32 89 03 29.

I begyndelsen af oktober måned kommer der en række arrangementer i anledning af 70-årsdagen. Følg med på www.oktober43.dk, www.museumamager.dk og på Lokalkarkivets hjemmeside.

Søndag den 29. september er det som sædvanligt Københavns Befæstningsdag med åbent hus på Dragørfort og Kongelundsfort.

Tirsdag den 8. oktober har Dragør Lokalhistoriske Forening inviteret Ove Carlsen til at fortælle om sin far, murermester Henry Carlsens byggerier på Amager.

Tirsdag den 12. november er det Bent Nielsen, der på Dragør Bibliotek fortæller om sine mere end 60 år i Dragør. Læs mere om disse arrangementer i næste nummer af Kikkenborgen.